

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci žalobce: **J. W.**, zastoupen JUDr. Pavlem Uhlem, advokátem se sídlem Kořenského 15, Praha 5, proti žalovanému: **Finanční ředitelství pro hlavní město Prahu**, se sídlem Štěpánská 28, Praha 1, za účasti **M. W.**, zastoupené JUDr. Pavlem Uhlem, advokátem se sídlem Kořenského 15, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 7. 2008, č. j. 11 Ca 161/2007 - 39,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 7. 2008, č. j. 11 Ca 161/2007 - 39, **se zrušuje a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 24. 7. 2008, č. j. 11 Ca 161/2007 - 39 zamítl žalobu podanou žalobcem proti rozhodnutí Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu (dále jen „finanční ředitelství“) ze dne 2. 5. 2007, č. j. 7628/07-1100-106157, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti platebnímu výměru Finančního úřadu pro Prahu 6 (dále jen „finanční úřad“) ze dne 12. 6. 2006, č. j. 185950/06/006911/5118 o doměření daně z příjmu fyzických osob za zdaňovací období 2005 v částce 8380 Kč. V odůvodnění rozsudku městský soud uvedl, že z ustanovení § 13a odst. 4 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o daních z příjmů“) vyplývá, že i v případě, že manželé splňují všechny zákonem stanovené podmínky pro využití společného zdanění manželů, je nutné ještě zkoumat, zda nenastaly zákonné překážky, které znemožňují společné zdanění uplatnit. Podle citovaného ustanovení se jedná zejména o případy, kdy manželé mají daň stanovenou speciálním postupem nebo by mohli dosáhnout kombinace s jinými úlevami na dani z příjmů. Konkrétně se jedná o situaci, kdy alespoň jeden z manželů má povinnost stanovit minimální základ daně podle ustanovení § 7c zákona o daních z příjmů. Stěžovatel po část roku 2005 pečoval osobně, řádně a celodenně o nezletilé

dítě do čtyř let věku, avšak nenáležel mu rodičovský příspěvek podle ustanovení § 30 zákona č. 117/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“). Na základě tohoto zjištění dospěly finanční orgány k závěru, že stěžovatel byl povinen stanovit minimální základ daně podle ustanovení § 7c zákona o daních z příjmů, což zároveň způsobuje, že nemohl uplatnit institut společného zdanění manželů. Městský soud neshledal důvodnou žalobní námitku, že správní rozhodnutí je nezákonné s ohledem na hledisko směrnice Rady Evropského společenství ze dne 11. 12. 1986, č. 86/613/EHS, o uplatňování zásady rovného zacházení pro muže a ženy samostatně výdělečně činné, včetně oblasti zemědělství, a o ochraně samostatně výdělečně činných žen v těhotenství a mateřství (dále jen „směrnice 86/613/EHS“) a směrnice Rady ze dne 23. 9. 2002, č. 2002/73/ES, kterou se mění směrnice Rady 76/207/EHS o zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy, pokud jde o přístup k zaměstnání, odbornému vzdělání a postupu v zaměstnání a o pracovní podmínky (dále jen „směrnice 2002/73/ES“). Společné zdanění je institutem, který připouští odlišný způsob výpočtu daně jednotlivé fyzické osoby při současném splnění dalších zákonem jednoznačně formulovaných podmínek. Toto ve svém důsledku daňové zvýhodnění neupřednostňuje nebo neznevýhodňuje ani jednoho z manželů, nepůsobuje nerovnost v zacházení mezi muži a ženami v samostatné výdělečné činnosti, ani neporušuje zásadu rovného zacházení, pokud jde o přístup k zaměstnání. Je na obou manželech, zda zvolí postup, v němž zajistí splnění zákonných podmínek pro uplatnění společného zdanění manželů či nikoliv. V daném případě se manželé dohodli, že po část roku 2005 převezme žalobce faktickou celodenní péči o nezletilé dítě, čímž umožní manželce realizovat její přístup či postup v zaměstnání, zjevně proto, že v případě manželky žalobce se jednalo o výhodné řešení. Diskriminační charakter ustanovení § 13a zákona o daních z příjmů či diskriminační postup neshledal městský soud také proto, že zákon o daních z příjmů omezuje oprávněnost použití institutu společného zdanění manželů rovným dílem, tj. že postačuje, aby kterýkoliv z manželů vyhověl, byť i jen jedné, podmínce uvedené v odst. 4 citovaného ustanovení a společné zdanění již nelze uplatnit. Minimální základ daně podle ustanovení § 7c odst. 4 písm. c) citovaného zákona nemá povinnost stanovit ten poplatník, kterému náležel rodičovský příspěvek. Žalobce však nečiní spornou skutečnost, že mu rodičovský příspěvek za rok 2005 nenáležel, tudíž byl povinen v daňovém přiznání k dani z příjmů stanovit minimální základ daně, což v svém důsledku vylučuje právě využití institutu společného zdanění manželů. Námitka žalobce týkající se osoby beneficianta rodičovského příspěvku není důvodná. Není totiž rozhodné, že se cítí být poškozen tím, že v době své samostatné výdělečné činnosti převážně pečoval o nezletilé děti, a proto nemohl dosáhnout dostatečných příjmů k tomu, aby jej nepostihla povinnost uplatnit minimální základ daně. Pro výklad možné aplikace ustanovení § 13a zákona o daních z příjmů zůstává rozhodující, že žalobci rodičovský příspěvek nenáležel.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost, kterou opírá o ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Podle jeho názoru je předmětem sporu otázka právního výkladu institutu nepřímé diskriminace. Její řešení pak závisí na otázce aplikovatelnosti práva ES, zejména pokud jde o přímý a nepřímý účinek evropských směrnic. Z důvodu obsáhlosti dosavadní právní disputace odkázal na obsah svých dosavadních písemných podání. Vnitrostátní orgány a soudy jsou povinny využít přímého účinku nebo nepřímého účinku příslušných směrnic. Předmětem žaloby pak byla námitka neaplikovatelnosti norem vnitrostátního práva pro rozpor s právem ES.

Odůvodnění napadeného rozsudku tuto otázku zcela pomíjí, přitom jde o otázku klíčového významu pro rozhodnutí ve věci. Stěžovatel poukázal na to, že městský soud se na str. 7 odst. 5 rozsudku zabývá dopadem právní úpravy z hlediska diskriminace přímé, přičemž toto posouzení není zcela srozumitelné. Stěžovatel totiž v žalobě namítal, že v daném případě dochází k diskriminaci nepřímé. Aplikace navenek neutrálních daňových předpisů, konkrétně povinnosti uplatnit minimální základ daně podle ust. § 7c zákona o daních z příjmů, má nepřímo diskriminační účinky na manžele, kteří se při péči o děti věnují v omezené míře samostatné výdělečné činnosti, oproti manželům, kteří v důsledku péče o děti nepracují vůbec či jsou zaměstnanci v pracovním poměru. Zatímco první jsou povinni uplatnit minimální základ daně, druhí mohou využít výhodnější institut společného zdanění manželů. Stěžovatel namítal, že jako muž pečující o dítě má nárok na ochranu před objektivně nepřímo diskriminačními pravidly a poukázal na možné nepřijatelné formy výkladu, které by se případně jeho věci týkaly s ohledem na možnost ochrany před diskriminací, a které vyplývají po něm ze stereotypního modelu rozdělení rolí muže a ženy. Stěžovatel navrhl zkoumat, není-li naplněn některý z liberačních důvodů, za kterých se o nepřímou diskriminaci nejedná. Vazba společného zdanění manželů na institut minimálního základu daně a možnosti odvrátit negativní důsledek pobíráním rodičovského příspěvku nesplňuje podle názoru stěžovatele kritéria odůvodnění nepřímé diskriminace legitimním cílem za použití přiměřených a nezbytných prostředků. V této souvislosti poukázal na to, že pobírání rodičovského příspěvku není vůbec v přímém vztahu k tomu, který rodič o dítě pečuje. Jednak příjemce rodičovského příspěvku určuje dohoda rodičů, jednak o děti je možno řádně pečovat i bez pobírání rodičovského příspěvku. Podle stěžovatele neexistuje pozitivní vztah zákonné podmínky pobírání rodičovského příspěvku k legitimnímu cíli sledovanému právní úpravou společného zdanění manželů. Za zcela nepřijatelnou označil stěžovatel argumentaci městského soudu týkající se výhodnosti řešení zvoleného manžely. Stěžovatel nepředpokládá, že by snad tím městský soud chtěl naznačit, že měli manželé zvolit řešení nevýhodné. Společné rozhodnutí manželů, jež umožní ženě přístup a postup v zaměstnání, je samozřejmě společensky žádoucí. Rozhodování vnitrostátních orgánů, které by tomu bránilo, by bylo v rozporu s principy směrnice Rady ze dne 3. 6. 1996, č. 96/34/ES, o rámcové dohodě o rodičovské dovolené uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS, jejímž cílem je maximální skloubení rodinného a pracovního života. Ať už městský soud výhodnost zvoleného spatřuje v čemkoliv, rozhodnutí se k tomu blížeji nevyjadřuje. Není zřejmé, jaký je vztah tvrzené „výhodnosti“ k nepřímo diskriminačnímu účinku daňových předpisů o společném zdanění manželů. Stěžovatel podotkl, že využili s manželkou zákonné možnosti upravit volbou příjemce rodičovského příspěvku podle vlastních potřeb a zajistili péči o dítě otcem poté, co manželce byla nabídnuta práce, která vyžadoval plné vytížení. Zákon umožňuje, aby příjemcem rodičovského příspěvku byla osoba odlišná od osoby, která o dítě převážně pečuje. Formální postavení beneficianta dávky nemůže být kritériem pro vynětí z institutu minimálního základu daně a rozhodujícím kritériem pro vyvrácení podezření z nepřímé diskriminace. Z těchto důvodů stěžovatel navrhl rozsudek městského soudu zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení.

Finanční ředitelství ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedlo, že podaná kasační stížnost neobsahuje nové námitky oproti již vyjádřeným námitkám žalobním, a proto odkázalo na své vyjádření k žalobě ze dne 18. 9. 2007 a odůvodnění rozhodnutí o odvolání ze dne 2. 5. 2007.

V průběhu řízení o kasační stížnosti podali stěžovatel a osoba zúčastněná na řízení podnět k postupu podle čl. 234 Smlouvy o založení Evropského společenství. Poukázali na to, že předmětem kasační stížnosti, stejně jako celého předcházejícího správního i soudního řízení, je spor o právní výklad institutu nepřímé diskriminace v daňových záležitostech. Řešení sporu přímo závisí na otázce aplikovatelnosti práva Evropských společenství, zejména pokud jde o přímý a nepřímý účinek evropských směrnic (konkrétně směrnice Rady 86/613/EHS a směrnice Rady 2002/73/ES). Protože řešení dopadů práva Evropských společenství na projednávaný případ není v žádném případě jednoznačné a jeho aplikace je nezbytná, podali stěžovatel a osoba zúčastněná na řízení podnět k přerušení řízení podle ust. § 48 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropských společenství, nevyhoví-li Nejvyšší správní soud stěžovateli v celém rozsahu. Nepředložením předběžné otázky může být za určitých okolností porušeno právo účastníka řízení na zákonného soudce (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 8. 1. 2009, sp. zn. II. ÚS 1009/98). Současně stěžovatel navrhl konkrétní znění předběžných otázek.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle ustanovení § 13a odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů nelze za zdaňovací období uplatnit společné zdanění, jestliže alespoň jeden z manželů za toto zdaňovací období má povinnost stanovit minimální základ daně podle ustanovení § 7c citovaného zákona.

Podle ustanovení § 7c odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů se ustanovení odstavců 1 a 2 nevztahuje na poplatníka, kterému náležel rodičovský příspěvek podle zvláštního právního předpisu, a to i po část zdaňovacího období.

Podle ustanovení § 30 odst. 1 písm. a) zákona o státní sociální podpoře má na rodičovský příspěvek nárok rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje alespoň o jedno dítě do čtyř let věku. Podle odst. 5 citovaného ustanovení náleží při péči o totéž dítě rodičovský příspěvek jen jednou, a to rodiči určenému na základě dohody rodičů, a je-li v rodině více dětí zakládajících nárok na rodičovský příspěvek, náleží při péči o tyto děti rodičovský příspěvek jen jednomu z rodičů, a to rodiči určenému na základě dohody rodičů. Nedohodnou-li se rodiče, určí úřad státní sociální podpory, který o rodičovském příspěvku rozhoduje, kterému z rodičů se rodičovský příspěvek přizná. Jestliže v rodině [§ 7 odst. 2 písm. b)] došlo v kalendářním měsíci k zániku nároku na rodičovský příspěvek proto, že dítě dovršilo věk uvedený v odstavci 1, a v témže kalendářním měsíci vznikl nárok na rodičovský příspěvek z důvodu péče o další dítě, náleží rodičovský příspěvek v tomto kalendářním měsíci jen jednou; o výplatě rodičovského příspěvku v tomto případě platí obdobně věta první a druhá.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval stížní námitkou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů a nesrozumitelnost. Shledal-li by totiž tuto námitku důvodnou, bylo by to bez dalšího důvodem pro důvodem zrušení napadeného rozsudku. Z ustálené

judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publikovaný pod č. 689/2005 Sb. NSS, dostupný na www.nssoud.cz) vyplývá, že není-li z odůvodnění napadeného rozsudku soudu zřejmé, proč nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci z hlediska účastníka řízení klíčovou, což byla v daném případě námitka diskriminačního dopadu vnitrostátní právní úpravy, kterou stěžovatel podložil rozsáhlým právním rozbořem této problematiky. V dané věci však městský soud své závěry, proč diskriminaci v případě stěžovatele nedovodil, odůvodnil (viz zejména odstavec čtvrtý a pátý na str. 7 napadeného rozsudku). Ratio decidendi jeho úvah je tedy seznatelné a rozsudek tak je, i přes výhrady k jeho argumentační úspornosti, přezkoumatelný.

V dané věci není mezi účastníky sporu ohledně skutkových okolností, a to že stěžovatel osobně celodenně a řádně po část roku 2005 pečoval o nezletilé dítě. Tuto skutečnost ale městský soud při posuzování aplikovatelnosti ustanovení § 7c odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů vyhodnotil jako zcela nerozhodnou a vzhledem k tomu, že rodičovský příspěvek byl na základě dohody rodičů vyplácen manželce stěžovatele, která se věnovala zaměstnání, dovodil, že stěžovateli rodičovský příspěvek nenáležel. Taková interpretace však představuje extenzivní výklad citovaného ustanovení popírající smysl institutu společného zdanění manželů, a je v rozporu s dikcí ustanovení § 30 odst. 1 písm. a) zákona o státní sociální podpoře.

Charakterem nároku na rodičovský příspěvek se Nejvyšší správní soud již zabýval v rozsudku ze dne 19. 2. 2009, č. j. 3 Ads 93/2008 - 55, dostupný na www.nsnoud.cz, v němž rozlišoval nárok na dávku od nároku na výplatu dávky. V odůvodnění tohoto rozsudku uvedl, že základní podmínkou vzniku nároku na rodičovský příspěvek podle ustanovení § 30 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře je, že rodič po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje alespoň o jedno dítě ve věku do čtyř let věku nebo do sedmi let věku, jde-li o dítě, které je dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené. Z obsahu i smyslu tohoto ustanovení vyplývá, že rodičovský příspěvek jako dávka státní sociální podpory je v první řadě nárokem rodiče, a nikoliv nárokem dítěte, o něž rodič pečuje. Účelem dávky rodičovského příspěvku je ve formě peněžitého plnění sanovat rodiči náklady na péči o malé dítě s tím, že nárok na rodičovský příspěvek vzniká ex lege již okamžikem poskytnutí takové péče dítěti, nezávisle na provedení dalších úkonů. Naproti tomu nárok na výplatu dávky vzniká splněním podmínek stanovených zákonem o státní sociální podpoře pro vznik nároku na dávku a na její výplatu a podáním žádosti o přiznání dávky na základě dohody rodičů, neboť citovaný zákon v ustanovení § 30 odst. 5 stanoví, že nárok na rodičovský příspěvek náleží při péči o totéž dítě jen jednou. Nejvyšší správní soud neshledává důvod se od tohoto právního názoru odchýlit. Vzhledem k tomu, že není pochyb o tom, že to byl stěžovatel, kdo poskytoval dítěti péči ve smyslu ustanovení § 30 odst. 1 písm. a) zákona o státní sociální podpoře, byl to také stěžovatel, kterému ex lege vznikl nárok na rodičovský příspěvek.

Zákon o daních z příjmů hovoří v ustanovení § 7c odst. 4 písm. b) o osobě, které náležel rodičovský příspěvek, nikoliv o osobě, které byl vyplácen rodičovský příspěvek. Smyslem citovaného ustanovení bylo umožnit uplatnit výjimku z povinnosti stanovit

minimální základ daně v případech, kdy rodič nedosáhne určité zákonem stanovené hranice příjmu právě z toho důvodu, že se věnuje celodenní a řádné péči o dítě. Zavedením společného zdanění manželů stát sledoval naplnění cílů své rodinné politiky. Tato forma zdanění měla umožnit zejména manželům, z nichž jeden měl nižší příjem právě např. z důvodu péče o dítě, snížit daňovou zátěž rodiny a narovnat situaci rodičů znevýhodněných v možnosti opatrování si výdělků celodenní a řádnou péčí o dítě. Právě k tomu došlo v případě stěžovatele. Úlohou finančního úřadu bylo především zjistit, zda stěžovatel splňoval zákonné podmínky pro vznik nároku na rodičovský příspěvek, tedy zda celodenně a řádně o dítě pečoval, což se v dané věci stalo. Při aplikaci ustanovení § 7c odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů je tak pro zjištění, zda se v případě stěžovatele jednalo o „poplatníka, jemuž náleží rodičovský příspěvek“ rozhodné, zda se jednalo o osobu, již náležel nárok na rodičovský příspěvek ve smyslu ustanovení § 30 odst. 1 písm. a) zákona o státní sociální podpoře, a zda stejný liberační důvod, poskytování osobní, celodenní a řádné péče o dítě, neuplatňoval případně i druhý z manželů, pokud by byl osobou, na níž by dopadalo ustanovení § 13a odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů, což však nebyl případ manželky stěžovatele. Následné podmiňování aplikace ustanovení § 7c odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů ještě další skutečností spočívající v tom, aby osobě, která je samostatně výdělečně činná, pečuje celodenně a řádně o dítě a z tohoto důvodu dosahuje minimálních příjmů, byl rodičovský příspěvek přímo vyplácen, představuje s ohledem na skutkové okolnosti případu extenzivní výklad zákonné úpravy a je v rozporu s jejím smyslem. V případě stěžovatele je právě péče o dítě legitimním důvodem pro, aby na něj bylo nahlíženo jako na osobu ve smyslu ustanovení § 7c odst. 4 b) citovaného zákona, a tento legitimní důvod nebyl v dané věci aplikován pouze s poukazem na skutečnost, že to byla manželka stěžovatele, která podala žádost a byla příjemcem dávky. V důsledku této interpretace pak došlo k nezákonnému zdanění příjmu stěžovatele, což v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu představuje vybočení z čl. 11 odst. 5 Listiny, z něž vyplývá, že daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona. Nejvyšší správní soud již dříve opakovaně vyslovil, že daně jsou v zásadě přípustným zásahem do vlastnického práva, ovšem při respektování principů právního státu, zejména povinnosti interpretovat daňové právo v případě konkurence více srovnatelně přesvědčivých výkladů ve prospěch soukromé osoby (např. nálezy Ústavního soudu ze dne 15. 12. 2003, sp. zn. IV. ÚS 666/02, publikovaný pod č. 145 ve sv. 31, str. 291 Sb. ÚS, rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 10. 2008, č. j. 7 Afs 54/2006 - 155, publikovaný pod č. 1778/2009 Sb. NSS a na www.nssoud.cz, zejména jeho body 52 a 56). Vzhledem k tomu, že městský soud interpretaci finančního úřadu a finančního ředitelství akceptoval, ač rozhodnutí na ní založené měl pro nezákonnost zrušit, zatížil touto vadou i svůj rozsudek.

Je zřejmé, že nezákonný postup finančních úřadů zasáhl do právní sféry rodiny tíživým způsobem, který by mohl být vnímán jako diskriminační, neboť nesprávnou interpretací citovaných ustanovení nebylo umožněno manželům, z nichž jeden vykonával závislou činnost a druhý pečoval o dítě a v důsledku toho měl jako osoba samostatně výdělečně činná nižší příjem, uplatnit společné zdanění manželů, zákonodárcem konstruované právě pro tyto případy. Z tohoto důvodu je zcela pochopitelné, že stěžovatel jako jediný způsob řešení shledal nutnost posouzení slučitelnosti vnitrostátní právní úpravy s právem Evropského společenství s ohledem na možnost tzv. nepřímé diskriminace [k tomuto pojmu v právu ES viz např. Markéta Whelanová in: Michal Bobek,

Pavla Boučková, Zdeněk Kühn (eds.): Rovnost a diskriminace, C. H. Beck, Praha 2007, zejm. str. 148]. Nejvyšší správní soud k tomu ovšem poznamenává, že stěžovatel vycházel z vnitrostátní právní úpravy v podobě, jak ji nesprávně interpretovalo finanční ředitelství i městský soud. Vzhledem k závěrům vysloveným Nejvyšším správním soudem ztrácí opodstatnění podnět stěžovatele a osoby zúčastněné na řízení na podání předběžné otázky Soudnímu dvoru ES, neboť nepřímá diskriminace ve věci stěžovatele nepřipadá v úvahu. Ze zákona o daních z příjmů a zákona o státní sociální podpoře nevyplývá, že by stěžovatel s osobou zúčastněnou neměli nárok uplatnit společné zdanění manželů a předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru ES by tak nemělo smysl pro řešení reálného sporu (viz věc C-378/93 *La Pyramide* (1994) ECR I-3999 či věc C-83/91 *Meilicke v. ADV/ORG* (1992) ECR I-4871). Smyslem podání předběžné otázky není řešit otázku slučitelnosti vnitrostátní právní úpravy interpretované v takové podobě, která byla Nejvyšším správním soudem shledána nesprávnou a vybočující z ústavních kautel, a tudíž nezákonnou, neboť taková interpretace nesmí být orgány aplikujícími právo vůbec použita.

Nejvyšší správní soud poznamenává, že názor městského soudu, že se v případě manželčina návratu do zaměstnání jednalo o zjevně výhodné řešení, které bylo předmětem dohody manželů, je z hlediska aplikace zákonných kritérií na daný případ irelevantní a představuje subjektivní posouzení motivací chování rodiny, jak na to také upozornil i stěžovatel. Z hlediska aplikace právní úpravy rodičovského příspěvku je zcela nerozhodné, zda je to žena či muž, který pečuje osobně, řádně a celodenně o dítě ve věku do 4 let, a je zcela na rozhodnutí rodiny, zda a který z rodičů a z jakých důvodů se hodlá, nebo je i nucen okolnostmi, např. vrátit do zaměstnání. Dohodou ve smyslu ustanovení § 30 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře je pouze dohoda o tom, který z rodičů bude nárok na rodičovský příspěvek uplatňovat, tj. který bude uplatňovat vůči státu nárok na výplatu dávky, neboť rodičovský příspěvek na základě zákona náleží rodině jen jednou. Posuzovat danou věc prizmatem výhodnosti toho kterého modelu chování není na místě a z úvahy městského soudu ani není zřejmé, k jaké hodnotě „výhodnost“ jednání jednoho z manželů vztahoval (možnost zabezpečit obživu, kvalitní vzdělání a zdravotní péči o dítě, možnost pracovního růstu, obavu z případné ztráty pracovního místa, přání otce věnovat se celodenně svému dítěti atd.) a jaký má tato „zjevná výhodnost“ vztah k možnosti uplatnit společné zdanění manželů. Proto úvaha městského soudu byla v tomto ohledu nepřipadná.

Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů zrušil napadený rozsudek městského soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s.). Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

V dalším řízení je městský soud vázán právním názorem, který je vysloven v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. května 2009

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu